

MASARYKOVÁ UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA

UMELECKÉ DIELO
Semestrálna práca

Ivana Tresová
UČO: 441566

Predmet : US_42 Úvod do umenovedných štúdií
Vyučujúci : Mgr. Dávid Balarin
Forma štúdia: Denná
Akademický rok: Podzim 2014
Ročník: Nultý

OBSAH

ÚVOD	3
1 KAPITOLA 1	3
2 KAPITOLA 2	3
2.1 Podkapitola 2.1	3
2.2 Podkapitola 2.2	4
2.3 Podkapitola 2.3	4
ZÁVER	5
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	5

ÚVOD

V úvode by som nás chcela oboznámiť s pojmom, ktorým je umelecké dielo. Jeho priebeh chápania vývoj a názory filozofov naň. Zamyslíme sa nad otázkou čo je dielo v svojej existencii, prečo sa k umeleckému dielu obraciame a čo od neho očakávame. Aké sú jeho charakteristické znaky a jeho druhy. Rozdelíme ho podľa významu do viacerých skupín.

Hlbšie sa zameriame na krásne umenie na jeho významy a na rozdiely medzi umením ako dovednosťou a jeho postupnou zmenou. Rozoberieme podrobnejšie prechod z umeleckej činnosti do neumeleckej za pomoci extenzívneho prechodu. Pozastavíme sa pri užitkovom umení a jeho funkcií. Zmienime prechody od dominanty umeleckej funkcie k inej spoločensky užitočnej a tiež podotkneme poloextenzívne prechody.

1 KAPITOLA 1

V antike bolo krásne umenie blízke remeslu, znamenalo to isté ako manuálna práca. V stredoveku sa slovo „ars“ čím ďalej tým viac spojovalo s vedou, teóriou a náukou. Vznikol oficiálny pojem slobodné umenia - artes liberales ktorých súbor bol vytvorený z gramatiky, rétoriky, dialektiky, aritmetiky, geometrie, hudby a astronómie.

Podľa Aristotela je umelecké dielo uzavretý, sebestačný celok, ktorý sa skladá z častí a musia byť proporčné a úmerne. Krása umeleckého diela je v celistvosti ktorá pôsobí prirodzeným dojmom a ak by sme chceli zmeniť alebo vylúčiť hoc len nepatrnú časť pochybovali by sme o jeho pravdivosti a tým by bola narušená jeho krása.

Umelecké dielo je opisový, tvarovo fixovaný umelecký výtvor, ktorý je výsledkom autora a jeho individuálnych umeleckých tvorivých schopností. Medzi umelecké diela sa radia výtvarne diela maliarov, sochárov, architektov a podobne. Ich výsledkom sú obrazy, drevoryty, sochy, ale i stavby vytvorené ako umelecký unikát.

Existujú aj umelecké diela, ktoré vyžadujú aby boli pre spoločenský účel rozmnožované tlačou medzi tie sa radia: próza, drámy, poézia. Dielo je uzavretým celkom a má začiatok a koniec.

2 KAPITOLA 2

Všetky pojmy a termíny ktoré spolu vytvárajú myšlienkovú aparáturu obecnej teórie umenia vieme rozdeliť na dve termíny, ktoré sú technické a hodnotiace. Technické termíny nehovoria nič o prvkoch, zložkách o hodnote diela. Narozdiel od toho hodnotiace termíny zaradzujú označený jav do skupiny hodnôt - krásne, znamenité a pod.

2.1 Podkapitola 2.1

Veľa významov slova umenie vieme zhrnúť do dvoch veľkých skupín:

- 1.) Umenie ako zručnosť - je mimoriadna schopnosť pre praktický život významnej alebo ustálenej činnosti.
- 2.) Umenie vo význame „krásne umenie“ - kde patria najznámejšie umelecké druhy: architektúra, divadelné umenie, hudba, poézia, beletria, maliarstvo.

Od doby renesancie sa presadili rozdiely medzi umením ako dovednosťou a krásnym umením. Je súčasťou rozkvetu umeleckých remesiel a osobného spojenia talentu umelca s povoláním remesleníka.

2.2 Podkapitola 2.2

Krásne umenie je pojem ktorého obsah i rozsah sa neustále menia ako včase tak v priestore, historicky i vecne, spoločensky i individuálne.

Vieme ho rozdeliť do troch základných bodov:

- 1.) Činnosť, považovaná dlhú dobu za krásne umenie stráca tento charakter (rečnictvo a jeho frontálny ústup zo sféry)
- 2.) Činnosť, ktorú nikto za umenie nepovažoval ale postupne sa presadila ako umelecký druh (film ktorý vzniká ako pútava atrakcia)
- 3.) Určitá činnosť postupuje periodicky do oblasti umenia a z nej podľa okolnosti opäť vystupuje (bábkové divadlo)

Prechod z umeleckej činnosti do mimo - umeleckej sa môže diať za pomoci extenzívneho a intenzívneho prechodu. Rozpínavým prechodom z umenia do „mimo-umenia“ sa dostávame viac k výtvorom, ktoré si však stále dodržia svoju spoločenskú funkciu. Ako napríklad v Architektúre, kde je prvá prechodová oblasť od umeleckých pamiatok až po obyčajnú garáž. Tu estetická funkcia není totožná s funkciou pôsobenia ako umelecké dielo.

2.3 Podkapitola 2.3

Najväčšou a najvýznamnejšou prechodovou oblasťou je užitkové umenie. Je tu potrebné si uvedomiť, že ide o prechody od dominancie umeleckej funkcie k spoločensky užitočnej.

Existujú tu aj takzvané prechody poloextenzívne :

- a) Folklór a ľudové umenie – folklór je spojený s mimo - umeleckými složkami života ľudu a poskytuje blahodárne uspokojenie ktoré má kladnú hodnotu aj napriek nedosiahnutiu umeleckého prejavu.
- b) Amatérske umenie – nemá úroveň z hľadiska prísnych kritérií umeleckého prejavu a však poskytuje tomu kto ho predvádza určité uspokojenie.
- c) Reprodukčné umenie – je prechodové tým, že čím viac je v reprodukčnosti obsiahnutá mechanickosť tým menej vie interpret prejavovať sám seba.
- d) Umenie detí – má veľký význam pre duševný a citový vývoj dieťaťa a pre jeho spontánu extrovertnú tvorivosť.
- e) Umenie duševne chorých – umelecká činnosť pacientov môže pôsobiť ako umelecké dielo alebo ako inšpirácia pre duševne zdravého umelca. Plní funkciu úľavy alebo liečebnú funkciu.

ZÁVER

Jadrom pojmu umenie sú výtvary ľudskej činnosti ktoré sú pokladané za „klasické“ hodnoty všetkých vekov, národov, a spoločnosti a ich spoločné vlastnosti pre umenie. Vieme, že umelecké diela vykazujú zvláštny druh svojej existencie otvárajú nám svoj vlastný svet, spoznávame sa s jeho posolstvom. Umelecké diela vyvolávajú dojem sebestačnosti a ukazujú sa našim zmyslom vo svojej najhlbšej pravde .

Umelecké diela sú otvorené rôznym interpretáciám, každé dielo obsahuje moment ľudského zdieľania. Umelecké diela vykazujú potencionálnu znakovú a hodnotovú štruktúru uskutočnenú prijmateľom v procese jeho recepcie a interpretácie. Umelecké dielo je často spontanne a hlavnú rolu v ňom hraje imaginácia.

Umelecké diela sú predmetami priestorovej alebo časovej povahy. Predmetná vrstva je základom existencie diela, zaistuje jeho totožnosť a trvanie v čase. Umelecké dielo nie je ničím jednoznačne daným. Umelecké dielo je aktívne dianie zmyslov, dynamickým procesom ľudského dorozumievania sa a nepredstaviteľné bez ľudskej aktivity tvorca a príjemcu diela.

ZDROJE

Jaroslav Volek – obecná teória umenia

US_42 Štúdijné materiály – 7) umelecké dielo – 7.1. ontologický a noetický status diela,

Mukarovský – umenie , pojem celku

http://sk.wikipedia.org/wiki/Umelecké_dielo